

Национален съвет за журналистическа етика

РЕШЕНИЕ

№ 25

12 юли 2016

по жалба вх. № 03-021/04.05.2016 г. на Вероника Йорданова срещу онлайн изданието BIG5.BG, с твърдения за нарушения на Етичния кодекс на българските медии.

Комисията по журналистическа етика на свое редовно заседание на 12 юли 2016 г. в състав:

ПРЕДСЕДАТЕЛ: Александър Кашъмов

ЧЛЕНОВЕ: Бисера Занкова

Весислава Антонова

Гена Трайкова

Ивайло Цветков

Иван Бедров

Нели Огнянова

изслуша доклада по жалба с вх. № 03-021/04.05.2016 г. на Вероника Йорданова срещу онлайн изданието BIG5.BG, по повод публикация от 18.04.2016г. със заглавие „Тумба цигани млатиха българин с щанги и бухалки“, без посочен автор на дописката.

I. ПРОЦЕДУРА

Жалбата, заведена с вх. № 03-021/04.05.2016 г., е допустима предвид обстоятелствата, че е подадена в срок, отнася се до нарушение на Етичния кодекс на българските медии и съдържа всички необходими реквизити.

Във връзка с чл. 10, ал. 6 от Правилника за дейността на Комисията за журналистическа етика, становището на медията е потърсено на 13 май 2016 г., но към датата на заседанието такова не постъпило.

II. ЖАЛБА

Жалбата визира публикация в онлайн изданието BIG5.BG със заглавие „Тумба цигани млатиха българин с щанги и бухалки“. Според жалбоподателя, „заглавието и част от текста на статията подбуждат негативна нагласа към ромското общество. Статията съдържа изказвания, които засилват дискриминационното отношение спрямо ромската общност в България“. В сигнала до Етичната комисия се цитират части от статията, а именно:

Пореден побой над невинен българин от тълпа цигани. Васил Христов бил нападен от банда роми пред дома си в София при опит да бъде ограбен. Мъжът се прибирал от велопоход от Белоградчик и бил пребит с бухалки и щанги от озверелите цигани. Кървавото нападение завършило със спукана глава и множество травми за нападенията. "Тази вечер, връщайки се от Белоградчик, бях нападен от тълпа МАНГАЛИ, ЦИГАНИ, въоръжени с бухалки, щанги и не знам още какво. Запазих си собствеността с няколко шева на главата, счупена ключица и не знам още какво ще изскочи" В социалната мрежа приятелите на Васил му пожелават бързо оздравяване и се заричат да бъдат безкомпромисни към "мангалите".

Според г-жа Йорданова, материалът подтиква към междуетническо напрежение, всява панически страх на етнически българи спрямо ромската общност и засилва социалните дистанции между етническите групи. Също така в публикацията неколккратно е упомената етническата принадлежност на извършителите без това да е от значение за смисъла на информацията, което е в противовес на Етичния кодекс и противопоставя една етническа група на друга. "Аз като Българска гражданка от ромски произход, се чувствам засегната и обидена от тези изказвания, защото те уронват имиджа и достойнството ми. Тези изказвания насаждат расизъм, което може да доведе до гражданска война. Също така подчертават небългарската принадлежност на ромската общност и налагат чувство на унижение", пише г-жа Йорданова.

В жалбата се отправя искане "да бъдат предприети мерки, които да установят нарушението и да преустановят подобни случаи в бъдеще".

III. РАЗПОРЕДБИ ОТ ЕТИЧНИЯ КОДЕКС НА БЪЛГАРСКИТЕ МЕДИИ, ЧИЕТО НАРУШАВАНЕ СЕ ТВЪРДИ

Жалбоподателят твърди, че с публикацията в онлайн изданието BIG5.BG са нарушени следните членове:

2.5 Дискриминация

2.5.1 Като уважаваме правото на всеки да живее в сигурност и безопасност, няма да публикуваме материали, подбуждащи или насърчаващи омраза, насилие и всякаква форма на дискриминация.

2.5.2 Няма да посочваме расовата, религиозната, етническата принадлежност, сексуалната ориентация, умственото или физическото състояние, ако тези факти нямат съществено значение за смисъла на информацията.

IV. СТАНОВИЩЕ НА ОТВЕТНАТА СТРАНА

Становище на ответната страна до Етичната комисия не е изпратено. Публикацията в BIG5.BG няма автор.

V. ФАКТИ

В страницата на онлайн изданието BIG5.BG от 18.04.2016 г. има публикация със заглавие „Тумба цигани млатиха българин с щанги и бухалки“, без посочен автор. Подзаглавието

представлява призив "Моля, споделете, нека този акт на агресия стане обществено достояние", моли пребитият Валентин Христов, разкри BIG5.BG". В публикацията се разказва за инцидент при който е нанесен "Пореден побой над невинен българин от тълпа цигани. Васил Христов бил нападен от банда роми пред дома си в София при опит да бъде ограбен. Мъжът се прибирал от велопоход от Белоградчик и бил пребит с бухалки и щанги от озверелите цигани. Кървавото нападение завършило със спукана глава и множество травми за нападенията". Характерът на публикацията подсказва, че за основа на текста е послужил статус на пострадалия Валентин Христов във Facebook. Дописката е илюстрирана със снимката на Христов, която също няма посочен източник и вероятно е взета от социалната мрежа.

В текста на BIG5 е цитиран единствено пострадалия Валентин Христов, при това цитатите са отново взети от неговия Facebook профил: "Тази вечер, връщайки се от Белоградчик, бях нападен от тълпа МАНГАЛИ, ЦИГАНИ, въоръжени с бухалки, щанги и не знам още какво. Запазих си собствеността с няколко шева на главата, счупена ключица и не знам още какво ще изскочи", написа в понеделник жертвата в социалната мрежа фейсбук.

VI. МОТИВИ

По чл. 2.5.1. (Като уважаваме правото на всеки да живее в сигурност и безопасност, няма да публикуваме материали, подбуждащи или насърчаващи омраза, насилие и всякаква форма на дискриминация)

Публикацията се основава единствено на твърдения от facebook профила на пострадалия. Липсват коментари на свидетели, не е правена проверка и в районното полицейско управление относно достоверността на твърденията. Дописката не показва да е извършена журналистическа работа по проверка на фактите и изясняване на обстоятелствата по инцидента, което е в разрез с професионалния стандарт за проверка на фактите.

Отсъствието на журналистическа работа по казуса създава усещането, че дописката е написана само заради етническата принадлежност на евентуалния извършител на деянието.

Комисията приема, че безкритичното цитиране от страна на медията на обидни квалификации от Фейсбук профила на засегнатото лице, като "тълпа цигани", "тълпа МАНГАЛИ" (последното с главни букви) и "банда роми", насърчават омраза към ромския етнос, а текстът, че "в социалната мрежа приятелите на Васил му пожелават бързо оздравяване и се заричат да бъдат безкомпромисни към "мангалите" - пряко подбужда към насилие, какъвто е и стандартът на цитираната норма от Етичния кодекс.

Комисията намира, че има нарушение на чл.2.5.1 от Етичния кодекс.

По чл. 2.5.2. (Няма да посочваме расовата, религиозната, етническата принадлежност, сексуалната ориентация, умственото или физическото състояние, ако тези факти нямат съществено значение за смисъла на информацията)

В публикацията с главни букви е написано - МАНГАЛИ и ЦИГАНИ, както и твърдението, че става дума за пореден побой т.е. твърди се, че подобни нападения са нещо

нормално/обичайно, без да има доказателства за това . Нещо повече, facebook историята е използвана, за да се направи и следния извод:

“Случката идва като “отговор” на драмата в пазарджишкото с. Овчеполци, където пишман националист би и се говори с циганин, който се “осмелил” да предположи, че българи и роми са равни. По последни данни 17-годишният младеж, станал жертва на 21-годишния си съселянин Ангел Калеев, ще подаде жалба срещу нападателя си. Пред bTV биячът призна, че лично е снимал как налага циганчето.

„Националист съм, защитавах държавата си и съм горд, че съм българин“, казва още Ангел. Пострадалият пък обясни, че го е виждал, но не се познават, били само на “здравей - здрасти”.

Според Ангел момчето му искало 5 лв. назаем. “Е, какво, циганите ще просите цял живот ли”, казал му той. “Ами цигани, българи”, равни сме, отвърнало момчето. “Тогава се издразних”, разказва биячът. Той обаче по-късно отишъл да се извини на набития от него Митко.

Опитът да се свържат тези два случая, които по никакъв начин не са свързани, подсказва че BIG5.BG се опитва действително да създаде негативни внушения към ромите, без да се опита да потърси собствени доказателства за случката и да събере различни гледни точки по казуса.

На основание по-горния анализ Комисията намира, че има нарушение на чл. 2.5.2 от Етичния кодекс.

На основата на събраната информация и направения анализ, във връзка с чл. 17, ал. 1 от Правилника за дейността, Комисията за журналистическа етика прие следното

РЕШЕНИЕ:

Намира жалбата Вероника Йорданова срещу онлайн изданието BIG5.BG за **основателна** по отношение на нарушение на чл. 2.5.1. и чл. 2.5.2. от Етичния кодекс на българските медии.

Комисията обръща внимание на медиите да се въздържа от обидни квалификации, основаващи се на расова и етническа принадлежност, но по-важното в случая е да проверява фактите и да не приема facebook като единствен източник на информация.

Публикуваният от изданието текст не съответства на стандарта за репортаж или разседващ материал, какъвто той би могъл да бъде ако изданието бе потърсило информация от институциите и свидетели.

Председател на КЖЕ:

Александър Кашъмов

*Изпълнителен директор
на Фондация “НСЖЕ”*

Мехти Меликов